

Запропоновані методологічні підходи до організації проведення наукових досліджень функціонування ринку праці передбачають, з одного боку, констатацію фактів (стану, обсягу, структури, варіації, тенденції); з другого — тлумачення фактів (їх пояснення, виявлення причинно-наслідкових зв'язків та факторів, що являються причиною тенденцій, які склались на ринку праці). На основі останнього роблять практично значущі висновки та дають обґрунтовані рекомендації щодо здійснення прогнозу подальшого розвитку, створюють основу для регулювання ринкових процесів [2].

Література

1. *Сумцов В. Г., Петров П. Ю.* Стратегічне управління підприємницькою діяльністю: Навчальний посібник. — Луганськ: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, 2004. — 448 с.
2. *Ладико І. Ю., Сумцов В. Г.* Загальний менеджмент: Навчальний посібник. — Луганськ: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, 2004. — 282 с.
3. *Кичко І.* Елементи системного підходу до управління та фінансування соціальної сфери // Україна: Аспекти праці. — № 2. — 2006. — С. 17—20.
4. Статистика рынка товаров и услуг: Учебник / И. К. Беляевский, Г. Д. Кулагина, А. В. Коротков и др.; Под ред. И. К. Беляевского. — М.: Финансы и статистика, 1997. — 432 с.

А. Л. Баранов, асистент,
кафедра страхування

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ»

Дисципліна «Фінанси страхових організацій» є вибірковою для студентів 4 курсу фінансово-економічного факультету. При вивченні цієї дисципліни студенти мають змогу поєднати раніше здобуті знання з курсів «Страховання» та «Страхові послуги», а також інших економічних дисциплін, зокрема: «Фінанси», «Фінанси підприємств», «Економіка підприємств». Це допоможе їм при набутті «нових» і закріпленні «старих» теоретичних знань та формуванні практичних навичок професійного економіста на сучасному ринку праці.

Вивчення дисципліни «Фінанси страхових організацій» дозволить студентам трансформувати та поєднати отриманні теоретичні знання з практичними ситуаціями. На основі отриманих знань

студенти зможуть розглянути та розробити практичні рекомендації для страхових компаній щодо залучення фінансових ресурсів, розробки оптимальної моделі формування страхових резервів, вибору методів забезпечення фінансової надійності страховика, формування та розподілу прибутку, шляхів диверсифікації напрямів проведення інвестиційної політики тощо.

Враховуючи прикладний характер дисципліни, можна констатувати, що звичайні методи проведення лекційних та семінарських занять не дають позитивного результату.

Для ефективного проведення занять, для досягнення поставленої мети щодо вміння студентом трансформувати та поєднати отриманні теоретичні знання з практичними ситуаціями важливим є ефективна організація їх самостійної роботи. Враховуючи всі труднощі та недоліки, які виникають при індивідуальному виконанні студентами завдань з дисципліни, пропонується використовувати активні методи навчання:

- робота в малих групах;
- дискусії;
- дидактичні ігри;
- ситуації.

Вибір роботи в малих групах обумовлений можливістю задіяти в роботі на семінарському занятті кожного студента, забезпечити формування досвіду колективної роботи. Саме така робота дасть змогу студенту усвідомити власні можливості роботи в групі, а в подальшому — в професійному колективі. Студенти організуються в малі групи (5—6 осіб) за власним бажанням, враховуючи особистісні стосунки. Такий добровільний поділ забезпечить більш злагоджену та результативну роботу студентів, які за тривалий час спілкування знають власні «плюси» та «мінуси». Краще організувати малі групи на початку семестру, тоді в подальшому робота таких мікроколективів стає злагодженішою, ефективнішою.

Позитивним в роботі малих груп є те, що до роботи залучені як сильні, так і слабкі студенти. Вони разом обговорюють питання, вирішують завдання та приймають рішення. Навіть коли студент не підготовлений, він «пасивно» вчиться, слухаючи своїх колег.

При роботі малих груп також вирішується проблема студентів, що побоюються виступу на аудиторію. Вони можуть генерувати ідеї, спільно вирішувати завдання та допомагати лідеру групи підготуватись до виступу, тим самим заробляти додаткові бали, залишаючись «в тіні».

Дискусії дають змогу студентам виявити проблемні чи незрозумілі питання з теми заняття, поглибити знання, обговорити ці

питання, відстояти аргументовано власну думку з окремих питань та вислухати опонентів. Що знову ж таки є ефективним при підготовці майбутнього фахівця.

Дискусія проводиться в малих групах з окремих проблемних питань. Результати обговорених питань представляють лідери груп.

Навчити студента приймати рішення можливо при застосуванні дидактичних ігор, як методу імітації прийняття управлінських рішень у різних ситуаціях.

Розгляд ситуацій або аналіз конкретної виробничої ситуації (case method) дозволяє застосувати знання з теми та курсу в цілому для вироблення правильного рішення.

Отже, робота студентів у малих групах з проведенням дискусій, дидактичних ігор та розглядом ситуацій дозволить досягти наступної мети. Студенти будуть володіти не лише теоретичними знаннями, але й практичними навичками. Вони зможуть вирішувати певні практичні проблеми, працювати з фінансовою звітністю, проводити її аналіз і, найголовніше, творчо осмислювати матеріал дисципліни.

Л. П. Батенко, канд. екон. наук, доц.,
В. В. Ліщинська, ст. викладач,
кафедра стратегії підприємств

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН НА БАКАЛАВРСЬКОМУ РІВНІ

Адаптація навчальних планів до ідей Болонського процесу надає студенту можливість навчатися за індивідуальною освітньо-професійною програмою. Реалізація цього підходу пов'язана з можливістю студентів свідомо обирати для вивчення додаткові вибіркові курси.

Вибіркову дисципліну «Проектний менеджмент» на спеціальності «Маркетинг» обрали 50 студентів (42 %) з 6 академічних груп, на спеціальності «Управління персоналом» — 8 студентів (2 %) з 2 академічних груп.

Концепція побудови та викладання вибіркової дисципліни «Проектний менеджмент»:

- синтетичний характер курсу (поєднує методологію бізнес-планування, проектного аналізу і управління проектами);